

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 16 januari 1946 kl. 4 em.

Memorial med överlämnande av fullmäktiges i riksbanken till bankoutskottet avgivna berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksbanken, jämlikt föreskrift i 37 § lagen för Sveriges riksbank, till utskottet avgivna berättelsen om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning under år 1945, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 16 januari 1946.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Åkerberg, Carlström, Sundvik, Friggeråker, Leander, Edin, Lindblom och Fahlander;

från andra kammaren: herrar Svedman, Paulsen, Andersson i Munkaljungby, Mattsson, Eriksson i Sandby, Johnsson i Kastanjegården, Sundberg och von Seth.

Berättelse till bankoutskottet angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning.

Jämlikt föreskrift i 37 § lagen för Sveriges riksbank få fullmäktige i riksbanken härmed till bankoutskottet avgiva berättelse angående riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning.

Förändringarna under år 1945 av riksbankens guldbehållning samt av riksbankens och affärsbankernas nettotillgodohavanden gentemot utlandet framgå av följande översikt.

Riksbankens och affärsbankernas guld och valutor.¹

(Miljoner kronor.)

	Riks- bankens guldbe- hållning (dags- värde)	Riksbankens ställning till utlandet			Affärsbankernas ställning till utlandet		
		till- gångar ²	skulder	netto	tillgångar	skulder	netto
1943 december	1 627.4	693.7	42.1	+ 651.6	88.4	237.3	— 148.9
1944 december	1 942.8	615.7	49.0	+ 566.7	83.7	246.6	— 162.8
1945 mars . . .	1 992.6	635.4	60.2	+ 575.2	66.2	232.9	— 166.6
juni	2 009.4	623.1	43.2	+ 579.8	102.7	255.6	— 152.9
september	2 013.5	881.3	67.3	+ 813.9	132.1	314.9	— 182.7
december	2 024.0	855.9	97.7	+ 758.2	174.0	428.8	— 254.8

Bedömas ovanstående siffror mot bakgrunden av nettotinkomsterna under året av den svenska utrikeshandeln och utrikes sjöfarten bör beaktas dels att betalning för en stor del av exporten ägt rum med utnyttjande av de statliga krediterna till utlandet, dels att vissa av riksbankens tillgångar i utlandet under senare delen av året övertagits av riksgäldskontoret för redovisning å fonden för kreditgivning till utlandet. Sålunda ha de pundbelopp, som riksbanken vid årsskiftet hade förvärvat i enlighet med avtal mellan svenska och norska regeringarna angående finansiering av fartygsbeställningar och av vissa legationsutgifter i Sverige och som uppgå till ett dagsvärde av 74 miljoner kronor, överförts till nämnda fond. Dessutom har överförts 45 miljoner kronor, representerande motvärdet till en del av de behållningar i kursgarante-

¹ Siffrorna avse, där ej annat angives, bokförda värden.

² Avser endast den supplementära sedeltäckningen medräknade tillgångar.

rade franska francs, som riksbanken under året köpt i enlighet med gällande svensk-franska betalningsavtal.

För att bedöma verkningarna på den inhemska penningmarknaden av riksbankens valutaköp och övriga transaktioner med utlandet bör hänsyn tagas till dels att bokföringskurserna, såsom nedan redovisas, icke överensstämma med dagskurserna på de utländska valutorna, dels att omplaceringar kunna medföra vissa förskjutningar i de utländska tillgångarnas värdering, dels slutligen att vissa kvantiteter guld inköpts inom landet. Beaktas dessa förhållanden kan nettoinströmningen av guld och valutor från utlandet till riksbanken för år 1945 beräknas till 227 miljoner kronor mot 180 miljoner kronor under år 1944. Medräknas även de bokföringsmässiga förskjutningarna i affärsbankernas ställning till utlandet erhålles en siffra av 135 miljoner kronor. Motsvarande siffra föregående år var 166 miljoner kronor.

Av riksbankens valutabehållningar vid slutet av år 1945 voro 127 miljoner dollars, motsvarande ett dagsvärde av 533 miljoner kronor, placerade hos banker i Förenta staterna eller i kortfristiga amerikanska värdepapper. Dollarbehållningarna voro i början av september något större än vid årsskiftet; minskningen under årets senare del ägde huvudsakligen rum under september och oktober. Tillgodohavandena i pund sterling, huvudsakligen utgörande banktillgodohavanden och brittiska skattkammарväxlar, uppgingo vid samma tidpunkt till 23 1/2 miljoner pund, motsvarande 397 miljoner kronor; härvid ha de ovan angivna, till riksgäldskontoret överförda pundbeloppen icke medräknats. Då tillgodohavandena i pund sterling vid föregående årsskifte uppgingo till motvärdet av 77 miljoner kronor utgjorde ökningen under år 1945 i kronor räknat 320 miljoner. Till omkring en fjärdedel var denna ökning betingad av riksbankens terminsköp av pund; delvis sammanhänger den även med säsongförhållandena i det svensk-brittiska varuutbytet.

Förändringarna i riksbankens noteringar av utländska växelkurser under året ägde samband dels med den politiska utvecklingen i Europa, dels med avslutandet av betalningsöverenskommelser med främmande länder. Sålunda upphörde noteringen av tyska riksmark den 19 maj. Å andra sidan återupptogs under året kurssättningen för flera valutor, som tidigare avförts från notering, nämligen belgiska francs den 18 juni, franska francs den 26 juni och nederländska floriner den 23 november. Därjämte infördes officiell notering av isländska kronor den 24 juli. Den 25 maj infördes notering av terminkurser vid köp och försäljning av pund sterling och dollars per högst 6 månader, innebärande ett diskonto under avista kurserna för nämnda valutor motsvarande vid köp 1—1 1/2 % och vid försäljning 0—1/2 % per annum.

Till följd av de i Finland successivt vidtagna växelkursändringarna vidtogos på den svenska marknaden motsvarande justeringar av kur-

serna på finska mark. Dessa sänktes sålunda den 31 maj från 8.35—8.59 till 4.85—4.91, den 27 juli ytterligare till 3.45—3.51 och slutligen den 16 oktober till 3.07—3.12. I samband med att nya sterlingkurser infördes i Norge och Danmark undergingo växelkurserna på norska och danska kronor ändring. Den 17 maj sänktes sålunda kurserna på norska kronor från 95.35—95.65 till 84.35—84.65 och den 21 augusti sänktes kurserna på danska kronor från 87.60—87.90 till 87.25—87.55. Motsvarande ändringar vidtogos nyssnämnda dagar i fråga om clearingkurserna med Norge och Danmark, från 95.47 till 84.50 resp. från 87.70 till 87.38. Den i slutet av året företagna devalveringen av den franska francen medförde den 27 december en sänkning av kurserna på nämnda valuta från 8.43—8.47 $\frac{1}{2}$ till 3.51—3.53. I övrigt ha endast smärre förändringar av växelkurserna förekommit under året.

Beträffande de svenska valutarestriktionerna kunde under senare delen av året vissa lättnader genomföras. Dessa inneburo bland annat att valutabankerna erhöilo rätt att i fråga om rent kommersiella transaktioner med ett antal främmande länder medgiva betalningar till utlandet utan att transaktionerna behövde underställas valutakontoret i förväg.

Sedelcirkulationen, som under en längre följd av år uppvisat stegring, fortsatte även under år 1945 att ökas. Under årets förra del var ökningen mindre än under föregående år, men under andra halvåret blev stegringstakten snabbare. Allmänhetens behållningar på inlåningsräkningar i kreditinstituten fortsatte att växa; särskilt visade tillgodohavandena på depositions- och kapitalräkning samt på sparkasseräkning avsevärd uppgång. De senare årens tendens till stegrad utlåning från kreditinstituten fortsatte även under år 1945 att göra sig gällande. För affärsbankernas del undergick växeldiskonteringen en mindre nedgång, men denna mer än uppvägdes av en ökning av lån och krediter i räkning, huvudsakligen till följd av en stigande utlåning mot säkerhet av inteckningar, obligationer, varor etc. Affärsbankerna ökade under året i betydande utsträckning sina placeringar i svenska statens skattkammarväxlar.

Från och med den 9 februari 1945 sänkte riksbanken diskontot och övriga räntesatser med $\frac{1}{2}$ %. Räntesänkningen följdes av affärsbankerna och de andra kreditinstituten. Även obligationsmarknaden anpassades snabbt till det nya ränteläget.

Inom ramen för riksbankens marknadsreglerande värdepappersaffärer köpte riksbanken under året svenska värdepapper till ett belopp av 591 miljoner kronor. Av detta belopp motsvarades 190 miljoner kronor av statsobligationer, som riksbanken förvärvade av riksgäldskontoret, medan 241 miljoner kronor representerades av skattkammarväxlar, som under årets två sista månader övertogs från framför allt affärsbankerna för

att tillgodose dessas tillfälliga kassabehov i samband med skatteuppbörden, julhandeln och årsskiftet. Riksbankens försäljningar under året uppgingo till ett sammanlagt belopp av 373 miljoner kronor. Behållningen av skattkammарväxlar och obligationer uppgick vid 1945 års slut till 304 miljoner kronor.

Riksbankens nettovinst uppgick under år 1945 till 7 004 651 kronor 84 öre mot 6 239 078 kronor 77 öre år 1944. Härvid har liksom under år 1944 resultatet av handeln med guld icke medräknats, medan å andra sidan kostnaderna för guldtransporter, vilka under sista åren varit obetydliga, icke belastats vinst- och förlustkontot.

Guldbehållningen har vid uppgörandet av bokslutet för år 1945 upptagits till ett värde av 2 480 kronor per kilogram. Skillnaden mellan inköps- och bokföringspriserna har vid inköp av guld debiterats ett särskilt guldregleringskonto. Vid försäljning av guld har detta konto krediterats med skillnaden mellan försäljningspriset och bokföringsvärdet.

De utländska valutorna ha upptagits till lägre kurser än de vid årets slut gällande. Vid köp och försäljning av valutor har skillnaden mellan tillämpade kurser och bokföringskurser debiterats, respektive krediterats kursdifferenskontot.

Saldot av kursdifferens- och guldregleringskontona har i balansräkningen den 31 december 1945 upptagits såsom tillgång med sammanlagt 715 777 707 kronor 56 öre. Motsvarande saldo vid slutet av år 1944 utgjorde 675 195 143 kronor 84 öre.

Utgående

	1 9 4 4		1 9 4 5	
	Kronor		Kronor	Kronor
DEBET.				
(Tillgångar och fordringar)				
Kassa.				
<i>Metallisk kassa:</i>				
Guldmynt enligt 1873 års myntkonvention	46 031 940	—	46 056 005	—
Omyntat guld samt äldre svenskt guldmynt	928 185 500	44	971 155 581	18
Utländskt guldmynt	45 219 230	90	44 861 759	68
	(1 019 436 671)	34		1 062 073 345 86
<i>Annan kassatillgång:</i>				
Silvermynt	806 280	76	1 178 281	43
Brons-, järn- och kopparmynt	25 410	23	45 183	94
Andra bankers postväxlar, checkar m. m.	48 797 059	56	51 541 897	32
Utländska bankers sedlar	11 885 704	10	242 624	45
	(61 514 454)	65		52 007 987 14
Svenska statspapper och obligationer.				
Riksgäldskontorets växelkrediter	415 000 000	—	130 000 000	—
Skattkammarväxlar, svenska statens och svenska hypoteksinrättningsars obligationer	76 984 517	75	303 994 451	97
Andra svenska obligationer	11 640	—	42 230	—
	(491 996 157)	75		434 036 681 97
Lånerörelse.				
Rediskonterade växlar	—	—	—	—
Diskonterade växlar	8 489 670	74	6 672 218	58
Hypoteks- och kommunlån	47 011 542	30	15 442 717	30
Avbetalningslån	46 288 366	69	49 300 002	79
Kredit i checkrakning	5 059 074	61	10 201 880	44
På indrivning beroende medel	13 815	61	18 076	47
	(106 862 469)	95		81 634 895 58
Utrikesrörelse.				
Utländska statspapper och obligationer . .	515 333 160	—	915 772 660	—
Växlar, betalbara i utlandet	16 050 592	82	15 384 437	50
Fordran hos utländsk bank eller bankir	179 017 443	64	105 382 630	17
	(710 401 196)	46		1 036 539 727 67
Kursdifferenskonto	262 026 627	14	265 292 244	64
Guldregleringskonto	413 168 516	70	450 485 462	92
	(675 195 143)	84		715 777 707 56
Hos Riksgäldskontoret inestående medel	6 767 843	18		6 767 843 18
Till Riksgäldskontorets förfogande ställda medel	785 110 689	68		1 066 068 841 42
Övriga tillgångar	222 516 749	68		236 657 514 46
Summa	4 079 801 376	53		4 692 564 544 84

balansräkning.

	1944		1945	
	Kronor		Kronor	
KREDIT. (Skulder)				
Utelöpande sedlar	2 492 405 498	17		2 781 540 705 69
Postväxlaräkning	6 238 871	17		9 302 648 30
Depositionsräkning	155 617 894	55		151 170 983 19
Kapitalräkning	46 765 735	59		42 520 700 03
Uppsägningsräkning	163 850 000	—		107 850 000 —
Checkräkning.				
Skuld till statliga myndigheter	564 358 545	75	830 860 724	52
Skuld till bankaktiebolag	197 118 507	18	80 429 351	09
Övriga medel	46 688 575	53	41 428 044	32
	(808 165 628)	46)		
Utrikesrörelse.				
Skuld till utländsk bank eller bankir . . .	48 989 207	29		97 666 187 11
Övriga skulder	224 425 523	20		415 447 530 65
Kapital.				
Grundfond	50 000 000	—	50 000 000	—
Avbetalningslånefond	50 000 000	—	50 000 000	—
Reservfond	20 000 000	—	20 000 000	—
Tjänstepensionsfond	2 863 441	32	2 863 441	32
Familjepensionsfond	3 904 401	86	3 904 401	86
Balanserade vinstmedel:				
från föregående år	336 096	15	575 174	92
vinst för året	6 239 078	77	7 004 651	84
	(133 343 018)	10)		
Ansvarsförbindelser kr. 10 510 000: —				
Därtill kommer den ej inbetalda delen av Riksbankens innehav av aktier i Internationella Banken nom. Schw. Frcs 10 000 000 (4 000 aktier à 2 500:— Schw. Frcs), utgörande 75 % av beloppet eller Schw. Frcs 7 500 000:—.				
Summa	4 079 801 376	53		4 692 564 544
				84

	1944		1945	
	Kronor		Kronor	
DEBET.				
(Utgifter och förluster)				
Ränta på riksgäldskontorets tillgodohavande . . .	1 211 395	73	1 540 647	41
Avskrivning å svenska obligationer	256 878	48	—	—
	(1 468 274)	(21)		1 540 647 41
Räntor på checkräkning	25	25	107	22
Avskrivna eller inom linjen förda, såsom osäkra ansedda fordringar	—	—	—	—
	(25)	(25)		107 22
Förvaltningskostnader.				
<i>Avlöningar:</i>				
Arvoden till fullmäktige, suppleanter för full- mäktige samt deputeraden	56 619	97	56 258	06
Arvoden till ledamöter av industistyrelsen samt suppleanter för dem	1 075	83	1 530	—
Arvoden till inspektören för pappersbruk och sedeltryckeri	908	33	—	—
Arvoden till styrelseledamöter vid avdelnings- kontoren och suppleanter för dem	137 471	67	141 660	72
Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat . . .	2 537 664	20	2 543 405	58
Avlöningar till tjänstemän å indragningsstat . .	73 743	75	92 464	08
Arvode till ombudsmannen vid avdelningskonto- ret i Malmö	2 400	—	2 400	—
Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal . .	747 932	50	859 413	92
Arvoden och särskilda ersättningar	27 062	16	31 228	40
Rörligt tillägg	440 184	20	444 875	—
Kristillägg	469 540	52	474 559	80
Bartillägg	18 366	63	17 417	21
	(4 512 969)	(76)		4 665 212 77
<i>Pensioner m. m.:</i>				
Pensioner åt f. d. befattningshavare	533 892	72	540 053	74
» » efterlevande till f. d. befattnings- havare	235 083	40	243 769	07
Diverse pensioner och understöd	6 297	98	5 793	25
Dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare	51 389	—	44 969	95
» » efterlevande till f. d. befatt- ningshavare	1 188	—	1 536	—
» » å diverse pensioner och understöd	1 682	—	1 392	—
Rörligt tillägg	42 566	10	48 098	25
Kristillägg	108 702	72	110 585	56
	(980 801)	(92)		996 197 82
<i>Förvaltningsutgifter</i>	1 450 958	78		1 569 395 53
<i>Kostnader för sedeltryckeriet</i>	548 088	99		546 001 87
<i>Kostnader för pappersbruket i Tumba</i>	¹⁾ 908 844	97		879 421 40
Övriga utgifter	687 563	43		394 942 77
	10 557 527	31		10 591 926 79
Vinst	6 239 078	77		7 004 651 84
Summa	16 796 606	08		17 596 578 63

¹⁾ Därav beredskapsutgifter Kr. 42 347:11.

förlusträkning.

	1944		1945	
	Kronor		Kronor	Kronor
KREDIT.				
(Inkomster och vinster)				
Lånerörelse.				
Räntor å diskonterade växlar	335 510	26	223 420	68
» » hypoteks- och kommunlån	2 077 052	13	546 390	33
» » avbetalningslån	1 797 901	96	1 747 771	83
» » kredit i checkräkning	76 565	30	69 264	39
Avgifter för kredit i checkräkning	9 875	63	12 149	01
Inkasseringsavgifter m. m.	1 838	60	5 107	—
Inbetalningar å inom linjen förda eller avskrivna lånefordringar	16 811	84	8 642	64
	(4 315 555)	72)		
Utrikesrörelse inkl. prov. på utländska affärer	5 657 515	59		8 063 118 82
Svenska statspapper och obligationer . . .	5 613 867	88		4 311 822 58
Övriga inkomster.				
Provisioner på svenska affärer	87 528	11	612 754	51
Avgifter för i förvar mottagna depositioner . . .	186 152	92	195 980	38
Ersättningar för utländska clearingar	100 000	—	80 000	—
Ersättning för bestyr med statens bosättnings- lån	80 710	—	71 010	—
Inkomst av fastigheter	363 788	59	309 705	16
Försäljning av fastigheten i Vänersborg	300 000	—	—	—
Försäljning av fastigheten i Kalmar	—	—	500 000	—
Försäljning av fastigheten i Karlskrona	—	—	550 000	—
Diverse	91 487	27	289 441	30
	(1 209 666)	89)		
				2 608 891 35
Summa	16 796 606	08		17 596 578 63

**Vissa inom linjen förda tillgångar och skulder vid 1944 och
1945 års slut.**

	1944		1945	
	Kronor		Kronor	
<i>Tillgångar.</i>				
Riksbankens mynt- och medaljsamling	33 226	22	33 226	22
Taxeringsvärdet av riksbankens fastigheter vid årens slut enligt nedanstående specifikation	15 222 400	—	14 951 600	—
Aktier i Internationella Banken	1 800 000	—	1 800 000	—
Summa	17 055 626	22	16 784 826	22
Fastigheten i:				
Stockholm: bankhuset	4 250 000	—	4 250 000	—
sedeltryckeriet	1 200 000	—	1 200 000	—
Göteborg	1 300 000	—	1 300 000	—
Malmö	425 000	—	425 000	—
Falun	200 000	—	200 000	—
Gävle	280 000	—	280 000	—
Halmstad	380 000	—	380 000	—
Härnösand	175 000	—	205 000	—
Jönköping	150 000	—	150 000	—
Kalmar	380 000	—	1) —	—
Karlskrona	550 000	—	1) —	—
Karlstad	160 000	—	163 000	—
Kristianstad	230 000	—	230 000	—
Linköping	240 000	—	277 000	—
Luleå	325 000	—	370 000	—
Mariestad	137 000	—	150 000	—
Norrköping	313 300	—	313 300	—
Nyköping	428 600	—	428 600	—
Sundsvall	250 000	—	250 000	—
Uppsala	535 000	—	535 000	—
Visby	175 000	—	200 000	—
Växjö	315 000	—	346 600	—
Örebro	275 000	—	275 000	—
Östersund	115 000	—	200 000	—
Tumba	2 433 500	—	2 823 100	—
Summa	15 222 400	—	14 951 600	—
<i>Skulder.</i>				
Utelöpande postväxlar	12 277	39	12 277	39
» transportsedlar å 3 och 2 rdr på ofärgat » paper	338 473	40	338 473	40
» bankosedlar å riksdaler och skillingar	1 315 328	04	1 315 328	04
Lånebanksobligationer med 4 % ränta på ränta	548	08	548	08
» » 4 1/2 % »	5 527	07	5 527	07
» » 3 % »	588	64	588	64
Förbindelser med 4 % ränta för under åren 1802 och 1803 inlämnat silver (s. k. silversedlar)	924	61	924	61
Realisationsobligationer med 4 % ränta till förfallodagen, utgivna för riksgäldssedlarnas inlösen 1803—1807 . .	417	58	417	58
Summa	1 674 084	81	1 674 084	81

1) Fastigheten såld 1945.

Avbetalnings- och bosättningslånefonderna.

Fördelningen den 31 december 1945 på riksbankens olika kontor av utestående lån från *avbetalningslånefonden* framgår av efterföljande tabell:

	Utestående lån		
	Antal	Belopp Kronor	
Huvudkontoret	13 307	17 642 972	53
Avdelningskontoret i: Göteborg	3 009	3 141 911	—
Malmö	2 522	2 896 727	73
Falun	689	1 062 701	—
Gävle	1 497	1 839 798	—
Halmstad	553	983 655	—
Härnösand	600	773 162	—
Jönköping	1 368	2 065 129	—
Kalmar	359	455 277	—
Karlskrona	713	707 557	—
Karlstad	386	536 297	—
Kristianstad	310	532 204	—
Linköping	746	1 106 203	—
Luleå	1 861	1 766 426	—
Mariestad	319	533 614	—
Norrköping	1 215	1 416 522	—
Nyköping	559	884 872	—
Sundsvall	912	984 167	—
Umeå	1 356	1 842 560	—
Uppsala	2 558	3 280 598	—
Visby	538	723 345	—
Vanersborg	327	500 953	—
Västerås	769	1 066 013	—
Växjö	234	371 813	—
Örebro	880	1 168 132	—
Östersund	781	1 035 470	—
Summa	38 368	49 318 079	26

Den 31 december 1945 utestående belopp fördelade sig på följande sätt:

A-lån	Kr. 28 492 521: 15
B-lån	» 20 453 178: 11
C-lån	» 372 380: —
	<u>Kr. 49 318 079: 26</u>

I nedanstående översikt redovisas fördelningen den 31 december 1945 på riksbankens olika kontor av utestående lån från *bosättningslånefonden*, vilken står under riksbankens förvaltning men ej ingår i riksbankens balansräkning.

	Utestående lån		
	Antal	Belopp Kronor	
Huvudkontoret	¹⁾ 17 092	¹⁾ 10 632 591	96
Avdelningskontoret i: Göteborg	6 360	3 680 861	95
Malmö	6 607	3 942 986	95
Falun	1 672	932 573	—
Gävle	2 480	1 465 709	55
Halmstad	1 358	759 171	92
Härnösand	1 109	590 711	—
Jönköping	2 427	1 378 463	—
Kalmar	983	449 820	49
Karlskrona	955	493 058	01
Karlstad	2 179	1 128 904	—
Kristianstad	1 331	573 911	—
Linköping	1 458	590 984	—
Luleå	1 222	613 074	—
Mariestad	1 535	899 792	—
Norrköping	1 263	619 414	—
Nyköping	1 887	1 115 604	—
Sundsvall	963	577 669	—
Umeå	895	474 134	97
Uppsala	1 261	832 531	—
Visby	260	137 801	—
Vänersborg	1 302	739 866	—
Västerås	2 053	1 275 270	50
Växjö	656	313 331	—
Örebro	2 324	1 429 288	—
Östersund	855	477 699	—
Summa	¹⁾ 62 487	36 125 221	30

¹⁾ Därtill kommer 1 st. lån å 260 kronor, som enligt Kungl. Maj:ts medgivande kommer att avskrivas vid utgången av innevarande budgetår.

Riksbankens omorganisation.

Den i berättelsen till föregående års riksdag omnämnda organisationskommittén har fortsatt sitt arbete med biträde av organisations- och personalkontoret. I kommitténs sammansättning har under det gångna året den förändringen skett, att undertecknad Hall efterträtt herr Vougt som ordförande samt att förste kammarskrivaren Harry Flood ersatts av extra ordinarie tjänstemannen Sven Åsbrink såsom representant för Riksbankstjänstemännens förening.

Beträffande resultatet av organisationsarbetet må nämnas följande.

Omorganisationen av *bankeexpeditionsavdelningen* har i stort sett avslutats. För utlåningsrörelsen har införts maskinbokföring, varjämte engagementsregistret omlagts. Arbetet med kreditupplysningar för avbetalnings- och bosättningslån har överflyttats från kontorscentralen till ut- och inlåningsexpeditionen. Införande av maskinbokföring för inlåningsrörelsen har förberetts. Omläggningen av kassakontrollen vid huvudkontoret har hittills ej kunnat fullbordas, enär de från Förenta Staterna beställda kassaregisterapparaterna ännu ej levererats.

Vissa förenklingar beträffande *utrikesavdelningens* arbetsrutin — bl. a. i fråga om bokföringen — äro under genomförande.

För *avdelningskontoren* har ett nytt bokföringssystem införts. Kassavården vid avdelningskontoren har omlagts för att bereda styrelseledamöterna lättnader i arbetet med kassavården och direktörerna ökade möjligheter att ägna sig åt andra arbetsuppgifter.

Förslag ha uppgjorts till vissa ändringar beträffande kontroll och bokföring vid *riksbankens pappersbruk och sedeltryckeri*. Omläggningen av pappersbrukets bokföring har i stort sett genomförts.

Frågan rörande *utbildningen* av riksbankens personal har upptagits inom organisationskommittén, varvid förslag till kurser, i första hand avsedda för bankens kammarskrivareaspiranter, utarbetats. Den rådande knappheten på personal har dock ännu ej medgivit påbörjandet av denna kursverksamhet.

Sedan först organisationskommittén och därefter fullmäktige behandlat ett förslag till reglering av *tjänstgöringstiden* för huvudkontorets bank- och biträdespersonal, ha förhandlingar i frågan förts med de berörda personalorganisationerna. Förhandlingarna äro ännu icke slutförda.

Strävandena ha under det gångna året inriktats på att nå närmare anknytning till den av riksdagen beslutade *personalorganisationen* (övergångsplanen). I härvid fogade bilaga lämnas uppgifter om personalens sammansättning vid 1946 års ingång.

Av bilagan framgår, att det ännu föreligger relativt stora avvikelser från övergångsplanen. Per den 1 april 1946 finnas vid kontoret i Göteborg fortfarande 4 övertaliga tjänstemän i 22 lönegraden (2 avgå med pension den 1 oktober 1946 och en den 1 april 1947). Vid de 23 mindre kontoren uppgår antalet kassörer i 20 lönegraden till 14—3 färre än vid årsskiftet 1944/45 — emot 8 tjänster i sistnämnda lönegrad enligt övergångsplanen. På grund av att det sålunda finnas övertaliga tjänster i 22 och 20 lönegraderna vid avdelningskontoren, har antalet ordinarie tjänstemän i dessa lönegrader vid huvudkontoret måst reduceras i förhållande till vad som förutsatts i övergångsplanen. För att bereda huvudkontoret viss kompensation har i stället 10 vid avdelningskontoren vakanta tjänster i 18 lönegraden tillsatts vid huvudkontoret. Att fullmäktige icke genom förflyttning av tjänstemän sökt uppnå en närmare anslutning till övergångsplanens fördelning av de ordinarie tjänstemännen mellan de olika kontoren beror på önskan dels att söka utnyttja tjänstemännen för de arbetsuppgifter, för vilka de bäst lämpa sig, dels att undvika tvångstransport, i den mån särskilda skäl ej tala härför, och dels att undvika i och för sig onödiga flyttningskostnader. En fortsatt anpassning efter övergångsplanen kommer emellertid att successivt genomföras.

Övergångsplanens giltighetstid utlöper med utgången av år 1946 och fullmäktige komma följaktligen att framdeles till Bankoutskottet avgiva förslag angående bankens personalorganisation efter sistnämnda tidpunkt.

Såsom omnämndes i föregående årsberättelse meddelade fullmäktige år 1944 vissa föreskrifter angående kompensation för mistad vikariatsersättning eller mistade felräkningspenningar till tjänstemän, vilka stadigvarande haft förordnande å högre tjänst under de två åren närmast före den 1 januari 1944, men vilka genom omorganisationen gått förlustiga dessa förordnanden. Jämlikt beslut av fullmäktige den 3 maj 1945 hava dessa föreskrifter utvidgats därhän, att reducerad kompensation under vissa förutsättningar medgivits tjänstemän, som visserligen icke kunna återopa ständiga förordnanden, men som under åren 1942 och 1943 haft förordnanden å högre tjänst åtminstone halva sin tjänstgöringstid.

Kostnaderna för löner — exklusive rörligt tillägg, kristillägg, barn-tillägg samt provisoriska lönetillägg — till riksbankens ordinarie och icke-ordinarie personal hava under nedan angivna år uppgått till följande belopp.

Å r	Ord. tjänstemän	E. o. och e. tjänstemän	Tillfälligt anställda	Summa	A n m.
1938 . .	2 968 000 a) b)	206 000 a) b)		3 174 000	a) Lönerna uppräknade med 10 % för att få jämförbara tal.
1942 . .	2 782 000	385 000	271 000	3 438 000	b) E. o. och e. tj:m:s lön o. vik.-ers. vid vik. å ord. tjänst ingår i summan för ord. tj:m.
1943 . .	2 702 000	404 000	264 000	3 370 000	c) Kostnaden för lön åt tj:m. å indragningstat ej medräknad.
1944 . .	2 535 000 c)	368 000	359 000	3 262 000	
1945 . .	2 529 000 c)	384 000	436 000	3 349 000	

Anm. 1. År 1938 fanns endast ett fåtal tillfälligt anställda (aspiranter). Deras lön har redovisats under »E. o. och e. tjänstemän».

Anm. 2. I beloppen ingår lön, vik.ersättning, felräkn.pengar och kallortstillägg. Däremot ha arvoden och särsk. ersättningar icke medräknats.

Anm. 3. Å de löner, som angivits för tillfälligt anställda, ha icke utgått några indextillägg.

Såsom av sammanställningen framgår har kostnaden för löner till ordinarie tjänstemän successivt nedgått, medan däremot utgifterna för löner till extra ordinarie och extra tjänstemän — vilka varit praktiskt taget oförändrade under de fyra sista åren — ökats icke obetydligt jämfört med år 1938. Ännu större stegring visa kostnaderna för tillfällig personal, beroende främst på att sedan år 1939 s. k. reservpersonal utnyttjats för sedelräkningsarbete och i viss utsträckning även såsom ersättare för tjänstemän, som inkallats till militär beredskapstjänst. Därjämte ha vidtagna lönehöjningar spelat in.

Att efter omorganisationens genomförande någon egentlig minskning av lönekostnaderna icke inträffat beror huvudsakligen på att arbetet inom riksbanken ökats högst väsentligt under de senaste åren. Detta gäller i främsta hand arbetet på utrikesavdelningen.¹⁾ Även den successiva stegringen av bosättningslåneverksamheten har i hög grad medverkat. Vidare har det ökade sedelomloppet nödvändiggjort att betydligt större personal än tidigare måst tagas i anspråk för sedelräkning. Slutligen må nämnas, att ännu en del befattningshavare kvarstå i tjänst, vilka uppehålla lägre befattningar än som motsvara deras löneställning.

¹⁾ En del av det ökade personalbehovet å utrikesavdelningen har tillgodosetts genom överflyttning av personal från avdelningskontor.

Riksbankens styrelse och vissa förvaltningsåtgärder.

§ 1.

Vid *ingången* av år 1945 hade *fullmäktige* följande sammansättning:

Ledamöter:

Statssekreteraren, numera envoyén Dag Hammarskjöld, av Kungl. Maj:t förordnad ledamot, tillika ordförande,
redaktören, numera statsrådet Allan Vougt, av fullmäktige utsedd vice ordförande och deputerad,
riksbankschefen Ivar Rooth,
f. d. lektorn fil. dr. Edv. Björnsson,
lantbrukaren Petrus Gränebo,
huvudredaktören fil. dr. Ivar Anderson, samt
professorn, numera statsrådet Gunnar Myrdal.

Suppleanter:

Byråchefen Alf Johansson, av Kungl. Maj:t utsedd suppleant för ordföranden,
direktören John Bergvall,
ombudsmannen David Hall,
agronomen Stig Janson,
vice riksbankschefen Klas Böök, suppleant för riksbankschefen.

Den 8 juni 1945 omvaldes Rooth och Myrdal, vilkas uppdrag såsom fullmäktige då utlöpte, för valperioden 1945—1948, och samtidigt förlängdes uppdragen för Bergvall, Hall och Janson att vara suppleanter för tiden till dess nytt val försiggått under år 1946.

Sedan Vougt och Myrdal den 31 juli 1945 utnämnts till statsråd och därigenom enligt gällande bestämmelser blivit förhindrade att innehåva fullmäktiguppdrag, inträdde suppleanterna Bergvall och Hall i deras ställe i fullmäktige i avvaktan på att efterträdare valts av riksdagen. I anslutning härtill uppdrogo fullmäktige åt Hall att vara vice ordförande och deputerad.

Vid därefter företaget nytt val av fullmäktige den 21 november 1945 utsågos Hall och lantbrukaren Allan Andersson i Tungelsta att vara fullmäktige, Hall för återstående del av valperioden 1944—1947 och Andersson för återstående del av valperioden 1945—1948. Till suppleant i stället för Hall valdes ledamoten av riksdagens andra kammare Olof

Andersson i Malmö. I samband därmed beslöto fullmäktige att förlänga uppdraget för Hall att vara vice ordförande och deputerad.

De för Rooth och Böök av fullmäktige meddelade förordnandena att vara riksbankschef, respektive vice riksbankschef, hava förlängts för tiden till dess nytt fullmäktigeval ägt rum år 1946.

Såsom ledamöter i *direktionen* skola enligt § 17 bankoreglementet fungera — förutom riksbankschefen, vice riksbankschefen och deputeraden — en jourhavande fullmäktig samt vederbörande sektionschef. Fullmäktiges andra riksdagsvalda ledamöter än riksbankschefen och deputeraden alternera som jourhavande fullmäktige i perioder om 14 dagar enligt uppgjord turlista. Såsom sektionschefer hava jämlikt av fullmäktige meddelade förordnanden tjänstgjort — förutom vice riksbankschefen (sektion II) — bankdirektörerna Harald Magnusson (sektion I) och Hjalmar Ekengren (sektion III).

§ 2.

Till ledamöter i riksbankens *industristyrelse* utsågo fullmäktige den 14 juni 1945 för tiden till dess nytt val av fullmäktige nästa år försiggått herr Vougt, ordförande, bankdirektören Hjalmar Ekengren samt överdirektören och chefen för Kungl. överstyrelsen för yrkesutbildning, civilingenjören Ryno Lundquist, den sistnämnde i egenskap av industrisakkunnig ledamot (samtliga omvalda).

Sedan herr Vougt avgått såsom fullmäktig, har undertecknad Hall utsetts att i hans ställe vara ordförande.

Till suppleanter hava utsetts, för ordföranden undertecknad Ivar Anderson, för Ekengren bankdirektören Harald Magnusson samt för Lundquist chefen för grafiska forskningslaboratoriet, civilingenjören Gösta Carlsson (samtliga omvalda).

Industristyrelsen har under år 1945 hållit 19 sammanträden.

§ 3.

I *delegerade för riksdagens verk* hava fullmäktige under år 1945 representerats av herrar Björnsson och Vougt, samt, sedan den senare lämnat fullmäktige, av undertecknad Hall.

Till delegerade för år 1946 hava fullmäktige för sin del utsett undertecknade Hall och Allan Andersson.

Fullmäktige hava gemensamt med fullmäktige i riksgäldskontoret utsett riksgäldsdirektören Fredrik Sandberg och bankkamreraren Harry Nordmark att under år 1946 å riksbankens och riksgäldskontorets vägnar vara, Sandberg ledamot i direktionen för Göta Kanalverk och Nordmark ombud vid revisionen av samma verk (den senare nyvald).

§ 4.

Beträffande sammansättningen av *styrelserna* för de olika *avdelningskontoren* hänvisas till riksbankens matrikel för år 1945, varav ett exemplar bifogas, ävensom till fullmäktiges protokoll i ämnet den 15 februari, den 24 maj, den 5 juli och den 28 december 1945.

§ 5.

I likhet med vad som skedde åren 1942—1944 har allmänheten beretts tillfälle att i november 1945 till riksbanken i *förskott inbetala kronoutskylder* mot viss räntegottgörelse.

Med anledning härav har till riksbanken influtit sammanlagt c:a 76.5 miljoner kronor, varav ett belopp å c:a 51.6 miljoner kronor avsåg å de båda senare uppbördsstämmorna förfallande belopp.

§ 6.

Riksbanken har fungerat såsom clearingnämndens bankförbindelse för de föreliggande *clearing- och betalningsanordningarna gentemot utlandet*.

Det mellan riksbanken och Bank of England ursprungligen i december 1939 ingångna betalningsavtalet har från och med ingången av år 1945 ersatts av ett mellan respektive regeringar slutet avtal. Vidare har träffats betalningsavtal med Belgien, Frankrike, Nederländerna, Polen och Tjeckoslovakien. I anslutning härtill har riksbanken åtagit sig att handhava tillämpningen av avtalen.

Betalningsöverenskommelsen mellan riksbanken och Bank of Canada gäller fortfarande.

§ 7.

Jämlikt medgivande av riksdagen må *riksgäldskontoret* intill utgången av budgetåret 1945/46 förskottsvis — genom överlämnande av statskuldbervis intill ett belopp av 420 miljoner kronor — ställa medel till förfogande för statens reservförrådsnämnd, avsedda att användas för förvärv från riksbanken av för nämndens verksamhet erforderliga belopp i guld och valutor. Med stöd av detta bemyndigande hade riksbanken vid utgången av år 1944 ställt ett belopp av 130 miljoner kronor till reservförrådsnämndens förfogande mot riksgäldskontorets förbindelse att vid anfordran tillhandahålla skattkamarväxlar motsvarande beloppet. Någon ändring av kreditbeloppet har icke ägt rum under år 1945.

Riksbankens kredit till riksgäldskontoret — vid föregående årsskifte uppgående till 285 miljoner kronor — för likvid i utländska valutor eller guld av inköp i utlandet för andra statliga myndigheter än reservförrådsnämnden har under år 1945 inlösts i sin helhet.

§ 8.

Med tillämpning från och med den 9 februari 1945 sänktes enligt beslut av fullmäktige riksbankens växeldiskonto och övriga *räntesatser* med $\frac{1}{2}$ % och utgöra således efter nämnda dag tillsvidare:

	På högst 3 mån.	På längre tid än 3 mån. högst 6 mån.	På högst 1 mån. uppsägning.
Växeldiskonto	2 $\frac{1}{2}$ %	3 %	—
Ränta för lån:			
mot säkerhet av:			
obligationer, utfärdade av svenska staten, allmänna hypoteksbanken och konungariket Sveriges stadshypotekskassa	2 $\frac{1}{2}$ %	3 %	2 $\frac{1}{2}$ %
obligationer, utfärdade av svenska bostadskreditkassan, svenska skeppshypotekskassan, kommuner, landsting, inteckningsbolag och aktiebolaget Industrikredit	3 %	3 $\frac{1}{2}$ %	3 %
aktier	4 %	4 $\frac{1}{3}$ %	—
mot annan säkerhet	3 $\frac{1}{2}$ %	4 %	—
Ränta för kredit i checkräkning: 2 $\frac{1}{2}$ %—3 $\frac{1}{2}$ % beroende på säkerheten.			
Avgift för kredit i checkräkning: vid realsäkerhet $\frac{1}{2}$ % och vid namnsäkerhet 1 %.			

Vid rediskontering åt affärsbankerna och centralkassorna för jordbrukskredit av växlar med högst 90 dagars återstående löptid beräknas 2 % diskonto.

§ 9.

Från *avbetalningslånefonden*, vilken uppgår till 50 000 000 kronor, utgjorde utlåningen vid utgången av december 1945 sammanlagt 49 318 079 kronor 26 öre.

Då sålunda utlåningen i det närmaste uppgår till 50 000 000 kronor är under övervägande vilka åtgärder som böra vidtagas.

Räntan å lån från fonden har till och med den 8 februari 1945 utgjort 4 procent och därefter 3,5 procent.

Rörande fondens verksamhet hänvisas i övrigt till å sid. 13 intagna uppgifter.

§ 10.

Spannmålskreditfonden uppgår för närvarande till 2 500 000 kronor. Riksbanken förvaltar fondens hela belopp.

Ränta å lån från fonden utgör 3,5 %.

För närvarande finnes icke någon utlåning från fonden.

§ 11.

Från *statens bosättningslånefond*, till vilken riksdagen hittills såsom kapital anvisat sammanlagt 43,5 miljoner kronor, varav 38 miljoner överlämnats till riksbanken, utgjorde vid utgången av december 1945 utlåningen 36 125 221 kronor 30 öre.

Rörande lånens antal och fördelning hänvisas till den å sid. 14 intagna sammanställningen.

Räntan å lån från fonden utgör under innevarande budgetår oförändrat 4 procent.

Under år 1945 har riksbankens direktion med åberopande av införskaffade utredningar till Kungl. Maj:t med förslag till efterskänkande eller avskrivning överlämnat omkring 400 låneärenden. Något Kungl. Maj:ts beslut i dessa ärenden föreligger ännu icke.

§ 12.

För utlämnande av *lån av statsmedel för anordnande av skyddsrum* har riksbanken genom Kungl. brev den 11 maj 1945 erhållit bemyndigande att under budgetåret 1945/46 disponera intill sammanlagt 3,5 miljoner kronor, inberäknat det belopp, som tagits i anspråk före utgången av budgetåret 1944/45.

Den 31 december 1945 utgjorde beloppet av utestående skyddsrumslån vid riksbankens samtliga kontor 748 781 kronor 68 öre, varav vid huvudkontoret 426 594 kronor, vid kontoret i Göteborg 67 422 kronor, vid kontoret i Malmö 119 175 kronor 68 öre och vid övriga avdelningskontor sammanlagt 135 590 kronor.

Räntan har hela tiden låneverksamheten pågått utgjort 5 %.

§ 13.

Sedan 1941 års lagtima riksdag anvisat ett reservationsanslag av 2 miljoner kronor för inrättande av en fond, benämnd *fonden för hantverks- och småindustrikredit*, har Kungl. Maj:t genom brev till fullmäktige den 16 mars 1945 medgivit, att anslaget må disponeras jämväl under budgetåret 1945/46.

Ehuru numera ett antal s. k. garantiföreningar bildats, vilkas medverkan förutsattes för utlämnande av lån från fonden, har fonden tagits i anspråk endast i mycket begränsad omfattning. Sålunda hade vid utgången av december 1945 utlämnats sammanlagt 12 lån å tillhoppa 86 200 kronor (ett vid kontoret i Falun, två vid kontoret i Jönköping, fyra vid kontoret i Norrköping och fem vid kontoret i Uppsala).

Räntan å lån från fonden utgör 4¹/₂ procent.

§ 14.

Under § 14 i föregående års berättelse har lämnats en redogörelse för insättningar i riksbanken, som verkställts av rederier i och för *provisorisk påföring av krigskonjunkturskatt*. Såsom av sagda redogörelse framgår, inestod vid 1944 års utgång enligt 18 § resp. 19 § i 1941, 1942, 1943 och 1944 års krigskonjunkturskatteförordningar (14 resp. 15 § i 1940 års förordning) 23 114 171 kronor resp. 29 721 032 kronor. Under år 1945 har icke verkställts några insättningar enligt 18 § i 1945 års förordning om krigskonjunkturskatt. Enligt 19 § i samma förordning har under samma år insatts 966 100 kronor. Av innestående medel har under året uttagits ett sammanlagt belopp av 3 125 149 kronor, resp. 2 531 969 kronor. Vid årets utgång inestod ett belopp av 20 084 305 kronor, insatt enligt 18 § (14 §), och ett belopp av 28 246 526 kronor, insatt enligt 19 § (15 §).

§ 15.

Jämlikt medgivande av 1945 års riksdag (se BU:s utlåtande nr 45) har riksbanken överlåtit bankens *kontorsfastigheter i Kalmar och Karlskrona* till telegrafverket med tillträde den 1 juli 1945. Köpeskillingen utgjorde 500 000 kronor, respektive 550 000 kronor. (Jfr. fullmäktiges berättelse till 1945 års riksdag § 16.)

Riksbanken förhyr numera av telegrafverket de tidigare disponerade lokalerna.

§ 16.

Under år 1945 hava vissa av omorganisationen eller den vidgade utrikesrörelsen föranledda smärre *ändringsarbeten* vidtagits vid *huvudkontoret*. Sammanlagda kostnaden utgör omkring 17 000 kronor.

Ombyggnaden av riksbankens kontorsfastighet i *Göteborg* är numera helt slutförd. Kostnaden belöper sig till c:a 1 090 000 kronor (jfr. § 15 i fullmäktiges berättelse till föregående års bankoutskott).

Vid kontoret i *Malmö* har utredning verkställts om en genomgripande ombyggnad av kontorets fastighet. Av flera skäl har frågan emellertid skjutits på framtiden och fullmäktige hava inskränkt sig till att besluta om att vissa smärre arbeten skulle få ske och en del nya möbler anskaffas för en kostnad av tillhoppa omkring 10 000 kronor.

För att bereda bankvaktmästaren vid kontoret i *Visby*, vilkens familj består av hustru och nio barn, erforderligt bostadsutrymme har vaktmästarbostaden därstädes, tidigare två rum och kök, utvidgats genom att vissa vindsutrymmen iordningstälts för en kostnad av omkring 15 000 kronor.

Vid *övriga kontor* hava endast företagits smärre byggnadsarbeten, huvudsakligen reparationer.

En modernisering av möbleringen vid avdelningskontoren har ansetts successivt böra komma till stånd.

§ 17.

Såsom ett led i de åtgärder för rationalisering av driften vid *Tumba bruk* som vidtagits under de senaste åren hava fullmäktige medgivit, att viss modernisering av anordningarna för malning och blekning av råvaran för papperstillverkningen (det s. k. holländeriet) finge äga rum för en kostnad av c:a 40 000 kronor, varav dock 14 000 kronor belöper å arbeten, som beräknas komma att utföras av brukets egen personal.

Efter hänvändelse av en statlig industri — Ceaverken i Strängnäs —, vilken härvid understötts av medicinalstyrelsen, har under år 1945 vid *Tumba bruk* försökstillverkning skett av ett speciellt papper för röntgenfotografiskt ändamål.

Vidare har vid bruket under det senast förflutna året skett viss tillverkning av papper för konstnärsändamål samt av brevpapper m. m. i och för försäljning å den allmänna marknaden. Syftet med dessa tillverkningar har varit att bereda sysselsättning för arbetarpersonalen vid bruket och att bättre utnyttja pappersmaskinen och annan maskinell utrustning.

Sedan arbetarna vid bruket år 1935 beviljats pensionsrätt med avgång vid fyllda 60 år, har antalet pensionärer stigit, så att svårighet uppstått att tillhandahålla de yngre arbetarna bostäder. Därtill har även bidragit, att de lägenheter, som äro inrymda i det s. k. Gula huset och Klockhuset, ej längre än som är oundgängligen nödvändigt böra utnyttjas som bostäder. Fullmäktige ha därför beslutat att icke vidare tillhandahålla nya pensionärer bostad samt att genom viss hyreshöjning söka förmå pensionärer, som hittills bebott lägenheter om två rum och kök, att inflytta i mindre lägenheter vid bruket.

Arbeten pågå vid bruket för att successivt förbättra bostadsbeståndet i första hand i sanitärt avseende. Kostnaden för erforderliga yttre arbeten såsom ledningar, brunnar etc. beräknas komma att uppgå till omkring 20 000 kronor. De inre moderniseringsarbetena verkställas i samband med att bostäderna undergå mera genomgripande reparationer. Totala kostnaden för reparation och dylik modernisering uppgår för varje lägenhet till c:a 4 500 kronor. Av de c:a 60 lägenheter, som ifrågakomma för sådana arbeten, hava hittills 5 st. genomgåts. Arbetena äro avsedda att fördelas på en tioårsperiod men kunna, om arbetslöshet skulle uppstå, ske i snabbare takt i syfte att bereda arbetstillfällen.

Fullmäktige hava beslutat, att befattningen såsom verkmästare vid *Tumba bruk* — förut hänförd till lönegraden Eo 25 — från och med den 1 januari 1946 skall vara placerad i lönegraden Eo 26 med benämningen driftsingenjör.

Det har vidare visat sig nödvändigt att vid bruket anställa ytterligare en ingenjör, vilkens arbetsuppgifter i första hand äro avsedda att om-

fatta utövande av kontroll, såväl kvalitativ som kvantitativ. För befattningens innehavare, vilken redan tillträtt sin tjänst, har bestämts ett arvode av 10 200 kronor per år, med tillägg av c:a 650 kronor såsom ersättning för vissa avgifter till enskild pensionskassa, som han har att erlægga. Därjämte har meddelats föreskrift om att befattningshavaren i fråga om semester, sjukavlöning m. m. skall äga att åtnjuta samma förmåner, som tillkomma tjänstemän tillhörande lönegraden Eo 23, 23 löneklassen.

§ 18.

För rationalisering av den avdelning av *sedeltryckeriet*, som ombesörjer annat tryck än sedeltryck — en avdelning vars verksamhet ökats under senare år — har beslutats inköp av en sättmaskin.

Kostnaden för maskinen beräknas till c:a 26 700 kronor.

§ 19.

Enligt de av fullmäktige år 1939 fastställda *avlöningsbestämmelserna för arbetare vid riksbankens industrier* hava dessa åtnjutit kompensation för ökningen i levnadskostnaderna under kriget efter i huvudsak samma grunder som gälla för statens tjänstemän.

Sedan 1944 års riksdag beslutat om provisorisk löneförbättring för statsanställda tjänstemän i högst 8 löneklassen, medgåvo fullmäktige den 15 mars 1945 med hänsyn härtill, att även arbetare vid riksbankens industrier med avlöning högst motsvarande nämnda löneklass skulle erhålla motsvarande provisoriska löneförbättring, räknat fr. o. m. den 1 januari 1945, i den mån kompensation icke redan beretts dessa arbetare. Sedermera hava fullmäktige med anledning av att 1945 års riksdag medgivit provisoriskt lönetillägg åt statstjänstemän t. o. m. 10 löneklassen samt tillfälligt barntillägg åt tjänstemän i högst 20 löneklassen utsträckt sitt förenämnda medgivande om provisoriskt lönetillägg att avse arbetare med avlöning motsvarande högst 10 löneklassen, räknat fr. o. m. den 1 juli 1945, varjämte provisoriskt barntillägg tillerkänts arbetarna efter samma grunder som gälla för tjänstemännen.

Efter förhandlingar med civilförvaltningens personalförbund har beslut meddelats om reglering av de s. k. utskottspremierna vid Tumba bruk.

I övrigt hava några väsentliga ändringar icke vidtagits under år 1945 i avlöningsgrunderna för arbetarpersonalen vid bankens industrier.

§ 20.

Fullmäktige hava beslutat att vid *tillverkning av 50- och 100-kronesedlar* övergå från handgjort till maskingjort papper. Därigenom beräknas — på längre sikt — uppkomma en årlig kostnadsbesparing av omkring 100 000 kronor.

Arbetet med att åstadkomma en *ny sedeltyp* fortsätter. Ett under år 1945 framlagt förslag till ny 5-kronesedel har icke ansetts böra godkännas, i varje fall icke i oförändrat skick.

§ 21.

Genom beslut den 15 mars 1945 hava fullmäktige fastställt ändrade *löneskalor för riksbankens tillfälligt anställda tjänstemän*, såväl aspiranter som s. k. reservpersonal. En viss löneförbättring har därigenom beretts ifrågavarande tjänstemän.

Samtidigt hava fullmäktige beslutat angående ändrad normal befördringsgång för bl. a. den icke-ordinarie bankpersonal, som ej redan befordrats till extra tjänstemän, i enlighet med följande uppställning

<i>Den tidigare befördringsgången.</i>	<i>Den nya befördringsgången.</i>
Aspiranttjänst minst 1 år	Aspiranttjänst minst 1 år
Ex 11 » 3 »	Ex 8 » 2 »
Eo 13 » 3 »	Eo 11 » 2 »
Eo 15 » 2 »	Eo 14 » 2 »
Eo 16 till ordinarie- blivandet.	Eo 16 till ordinarie- blivandet.

Den nya befördringsgången har därefter av fullmäktige i viss utsträckning gjorts tillämplig å tjänstemän, som redan före bestämmelsernas ikraftträdande erhållit extra ordinarie eller extra befattning.

§ 22.

Föreskrivna *inventeringar och undersökningar* av huvudkontorets kassor och förvaringsrum ha under året ägt rum.

Inspektioner av avdelningskontoren hava verkställts,
av undertecknad Rooth vid kontoren i Jönköping och Mariestad,
av vice riksbankschefen Böök vid kontoren i Halmstad och Umeå,
av bankdirektören Magnusson vid kontoren i Kalmar, Kristianstad,
Vänersborg och Örebro,

av bankdirektören Ekengren vid kontoren i Göteborg, Malmö, Falun,
Karlstad, Luleå och Östersund samt

av chefen för kontorscentralen bankkommisarien Harald Wahlgren
vid kontoren i Gävle, Härnösand, Karlskrona, Linköping, Norrköping,
Nyköping, Sundsvall, Uppsala, Visby, Västerås och Växjö.

Vid inspektionen av kontoren i Mariestad, Umeå och Västerås deltog jämväl undertecknad Hall.

Föreskriven revision genom därtill utsedda tjänstemän har under året företagits vid samtliga avdelningskontor.

§ 23.

För riktigheten av de å sid. 8—12 lämnade sifferuppgifterna ansvara bankokommissarien K. G. Simonsson och tjänstemannen Helge Borggren vilka undertecknat, respektive kontrasignerat riksbankens bokslut.

§ 24.

Fullmäktige överlämna härjämte inom behörig tid inkomna berättelser från styrelserna för bankens samtliga avdelningskontor samt från direktören vid Tumba bruk.

Stockholm den 15 januari 1946.

DAG HAMMARSKJÖLD.

DAVID HALL.

IVAR ROOTH.

EDV. BJÖRNSSON.

C. P. V. GRÄNEBO.

IVAR ANDERSON.

ALLAN ANDERSSON.

/ *Jacob Hagströmer.*

I. Huvudkontoret.

A. Bankpersonal.

Befattning	Tidigare personalförteckning		Övergångsplanen		Nuvarande personaluppställning
	Antal	Lönegrad	Antal	Lönegrad	Antal
Riksbankschef	1	RC 13	1	RC 13	1
Vice riksbankschef	1	RC 12	1	RC 12	1
Bankdirektörer	—		2	RC 8	2
Andre deputerade	2	RC 5	—		—
Föreståndare för sedeltryckeriet (Direktör vid sedeltryckeriet)	1	RC 4	1	RC 4	1
Förvaltare vid pappersbruket (Direktör vid pappersbruket)	1	RC 1	1	RC 4	1
Bankråd	4	RC 1	—		—
Bankokommissarier	9	RA 30	7	RC 2 RA 30	7 1
Ombudsman (Bankombudsman)	1	RA 27	1	RA 27	1
Kamrerare (Bankkamrerare)	8	RA 26	1 6	RC a RA 26	1 5
Sekreterare	1	RA 26	1	RC b	1
Kamrerare (Bankkamrerare)	5	RA 24	2 5	RC b RA 24	1 5
Biträdande ombudsman (Bankombudsman)	1	RA 24	1	RA 24	1
Arkivarie (Intendent)	1	RA 22	1	RA 24	1
Kamrerare (Bankkamrerare)	—		9	RA 22	
Biträdande sekreterare (Sekreterare)	1	RA 22	1	RA 22	24 ¹⁾
Revisorer och bokhållare (Bankrevisorer)	38	RA 22	18 10	RA 22 RA 20	7
Kassörer (Bankkassörer)	9	RA 22	5	RA 20	1
Förste kammarskrivare	19	RA 18	19	RA 18	29
Kammarskrivare	36	RA 16	27	RA 16	29
	139		120		120

1) inkl. kassörer i RA 22.

B. Biträdespersonal.

Befattning	Lönegrad	Tidigare personal- förteckning	Övergångs- planen	Nuvarande personalupp- sättning
Förste kontorsskrivare	RA 14	—	4	4
Kontorsskrivare . . .	RA 11	12	4	8
Kontorister	RA 9	—	2	—
Kameralbiträden . . .	RA 7	5	9	7
Kontorsbiträden . . .	RA 4	9	18	18
		26	37	37

C. Vaktpersonal.

Befattning	Tidigare personal- förteckning		Övergångs- planen		Nuvarande personalupp- sättning
	Antal	Lönegrad	Antal	Lönegrad	Antal
Övervaktmästare	1	RA 15	1	RA 16	1
Maskinist (Maskinmästare)	1	RA 15	1	RA 13	1 (RA 15)
Förste bankvaktmästare (Biträdan- de övervaktmästare)	1	RA 12	1	RA 12	1
Biträdande maskinist (Maskinist)	1	RA 11	1	RA 10	1 (RA 11)
Förste bankvaktmästare	—		1	RA 10	1
Förste bankvaktmästare	—		5	RA 9	5
Förste Chaufför (Chaufför)	1	RA 8	1	RA 8	1
Chaufför	1	RA 7	—		—
Bankvaktmästare	30	RA 7	24	RA 7	24
Förste eldare (Eldare)	1	RA 7	1	RA 7	1
	37		36		36

II. Kontoren i Göteborg och Malmö.

Befattning	Tidigare personal- förteckning		Övergångs- planen		Nuvarande personalupp- sättning
	Antal	Lönegrad	Antal	Lönegrad	Antal
Direktör	2	RC 4	2	RC 4	2
Kamrerare (Bankkamrerare) . . .	2	RA 26	2	RA 26	2
, , . . .	2	RA 24	2	RA 22	2 (RA 24)
Revisorer och bokhållare (Bankrevisorer):					
Göteborg	5	RA 22	3	RA 22	5
Malmö	5	RA 22	3	RA 22	3
Kassörer (Bankkassörer):					
Göteborg	3	RA 22	1 1	RA 20 RA 18	3 (RA 22) —
Malmö	2	RA 22	1 1	RA 20 RA 18	1 1
Förste kammarskrivare:					
Göteborg	5	RA 18	4	RA 18	3
Malmö	4	RA 18	3	RA 18	3
Kammarskrivare:					
Göteborg	7	RA 16	4	RA 16	4
Malmö	5	RA 16	4	RA 16	5
Kontorsskrivare (Kontorister) . . .	—		2	RA 9	—
Kameralbiträden	4	RA 7 (vakanta)	—		—
Kontorsbiträden	—		2	RA 4	—
Bankvaktmästare	6	RA 7	6	RA 7	5
Gårdskarlar	2	RA 5	1	RA 5	1
	54		42		40

III. Övriga kontor (de 23 mindre).

Befattning	Tidigare personal- förteckning		Övergångs- planen		Nuvarande personalupp- sättning
	Antal	Lönegrad	Antal	Lönegrad	Antal
Direktörer	23	RC 1	23	RC 1	23
Kamrerare (Bankkamrerare)	{ 14 9	RA 24 RA 22	7 16	RA 24 RA 22	9 14
Kassörer (Bankkassörer)	23	RA 20	8 15	RA 20 RA 18	14 9
Registratorer (Förste kammarskri- vare)	23	RA 18	11	RA 18	8
Kammarskrivare	28	RA 16	12	RA 16	21
Bankvaktmästare	23	RA 6	23	RA 6	23
	143		115		121